

svetil obnovi požganih ali zanemarjenih in izropanih planinskih postojank. Poskrbel je, da je bil alpinizem poudarjen pri vsakokratni organizacijski obliki slovenskega planinstva. Bil je tudi predsednik Odbora za planinstvo in alpinizem pri Fizkulturni zvezi Slovenije. Vodil je prvi alpinistični tečaj po vojni in organiziral obnovo starih in ustanovitev novih alpinističnih odsekov ter poskrbel za izdelavo derez, cepinov, klinov, plezalnikov, vetrovk in za uvoz ameriških vojaških najlonskih vrvi.

Nič manjšo pozornost ni namenil razvoju GRS. Že tako je ljudi za organizacijsko delo vedno primanjkovalo, vojna pa je za sabo pustila sploh v vseh pogledih veliko vrzel. Načrtoval in vodil je gradnjo bivaka pod Skuto in spomenika padlim v Kamniški Bistrici.

»Vse to delo sem opravljal z veseljem, saj sem ob njem prihajal v stik z gorskim svetom, po katerem sem hrepenel vsa štiri vojna leta«.

DRUŽBENO KORISTEN ARHITEKT

Oktober 1947 ga je aretirala Udba in po desetih mesecih postopkov, podobnih gestapovskim, a obogatjenih s sovjetskimi metodami in domačimi domislicami, je »priznal« vse in bil leta 1948 obsojen na smrt; vendar se je največja teža smrtoželnosti oblasti ohladila že pri izvrstitvi obsodbe nad prvo skupino, tako da so mu kazen spremenili v zaporno (in jo pozneje še skrajšali). Tudi sicer so se odnosi med SZ in SFRJ z letom 1948 ohladili, medsebojno poznanstvo skoraj vseh Slovencev pa tudi onemogoča, da bi se šel nekdo lahko večnega in nedotakljivega trinoga.

Skratka, Kopač je že kmalu po obsodbi, čeprav za rešetkami, postal družbeno koristen arhitekt ter risar prvih dveh »pravih« planinskih zemljevidov, Julijcev in Kamniških. Kljub izpustitvi leta 1952 se je zapor nadaljeval še dolga leta: ljudje se odmikajo, kot da se boje okužbe, drugi so lažno usmiljeni, vse ozračje smrdi po »brez ognja ni dima« in podobno.

Spomeniško varstvo, spomeniki in predvsem arhitektura Velike Planine, njen prenos na turistično naselje so bili področje Kopačevega dela v počasnem prehajanju iz nesvobode v polsvobodo, ki se zares do konca razprla ni nikoli več, kajti zaresnih brazgotin nobena lepota operacija nikoli povsem ne odstrani. Obnova Plečnikovih Žal, že namenjenih propadu, ker so s svojo belino senčile brezdušnost novih, je več kot simbolično zadnje večje strokovno delo Vlasta Kopača.

ČLOVEK ZA VSE ČASE

Vlasta Kopača sem najprej spoznal bolj mimogrede, ko smo v Kamniški Bistrici posedali po opravljenih turah in me je pritegnilo njegovo

petje staroselskih ljudskih pesmi, tistih otožnih in ritmičnih balad, ki se ohranjajo v alpskih dolinah kot odmev tisočletij. In njegove risbe pastirskih in planšarskih potrebščin! In njegova prijaznost, blaga in odmaknjena, zavezanost delu, delu čez vse in za vse! Dolgo je trajalo, preden sem zvedel, da je to »tisti« Kopač. In ko sem bil pri njem doma, med starimi predmeti, pod policami knjig, med slikami njegovega očeta in njegovimi, ob kavi, ki nama jo je skuhal prijazna gospa Zora, Vlastova žena, sem zadihal okolje, ki ga je podpiralo in mu dajalo moč, notranjo trdnost, da je preživel stvari, katerih le delček bi zlomil marsikoga. Vsak mora imeti svojega dobrega duha ali angela. Potem se da. Pomembno je bilo preživeti: na koncu vsakega predora so bile gore, delo, žena in tudi prijatelji.

Imam ga predvsem za človeka, ki je vzel svojo usodo na rame in jo nosil, kot je najbolj čutil, da je prav. Vsi udarci življenja, razsekana alpinistična pot, obsojen od nasprotnikov in svojih, človek s častmi in zadnja smet v človeškem podzemlju, nič ga ni odvrnilo od poslanstva: delati, kar je prav in dobro — in to kar najbolje. Delal je za druge, zanesel se je nase, na nezmotljivi notranji kompas. Zanj mirno lahko rečemo, da je »človek za vse čase«. Pokončen, ponosen, miren, zvest, dober. Nekaj trajnosti arhitekture je na njem. Časten častni predsednik Planinske zveze Slovenije. Brez takih stebrov nas Slovencev že zdavnaj ne bi bilo.

Iskrene čestitke za navideznih 70, a v številkah resničnih 80 let!

Uspeh in smrt na K-2

Člani slovenske alpinistične odprave na K-2 **Stipe Božič** iz Splita, **Viki Grošelj** iz Ljubljane (član AO Matica) in **Zvonko Požgaj** iz Ljubljane (član AO Železničar) ter **Mehičan Carlos Carsolio** so v nedeljo, 13. junija, ob 16. uri priplezali na vrh K-2, druge najvišje gore na svetu (8611 m). To je po satelitskem telefonu, ki ga imajo v baznem taboru pod to goro Nizozemci, Planinski zvezi Slovenije sporočil vodja odprave **Tomaž Jamnik**. Ob tem je tudi sporočil, da je na tej gori umrl 34-letni škojeloški alpinist **Boštjan Kekec**, član Plezalnega kluba iz tega mesta, in sicer zaradi višinske bolezni.

Kot je po telefonu povedal vodja odprave, se je odločilni naskok na vrh začel že 9. junija (po načrtih, ki so jih udeleženci te 9-članske odprave naredili v Ljubljani, naj bi se kakšen teden pozneje), ko se je po daljšem obdobju slabega vremena zvedrilo. V soboto, dan pred odločilnim naskokom, so postavili četrti višinski tabor na višini 7850 metrov (po načrtih naj bi ga kakšnih 150 višinskih metrov

IN MEMORIAM: DR. TOMAŽ AŽMAN

HRABRI, ODLOČNI MOŽ DEJANJ

CIRIL PRAČEK

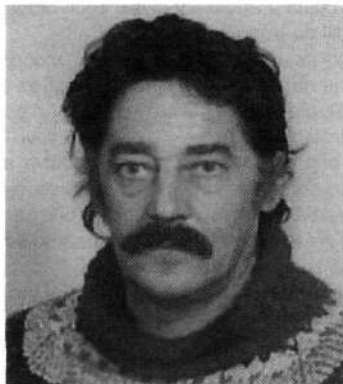
Besede so besede in ne morejo natančno izraziti občutij, kot bi se spodobilo in kot bi človek rad takrat, ko ga zapusti prijatelj reševalec. Smo pač taki, da nas vežejo nepozabni trenutki in spomini v gorah, v skalah, kjer smo vsi samo ljudje brez naslovov ali z njimi, vendar tako trdno povezani med seboj kot nikjer drugje.

Po njihovih delih jih boste sodili in ocenili — in Tomaža bi rad pokazal pri delu v gorah. Pri delu s kirurškim nožem ga je spoznalo na stotine bolnikov. Eden od njih mu je dejal, ko je bil nekaj dni pred Tomaževo smrtjo pri njem na kontrolnem pregledu: »Veliko ste mi pomagali, da sem ostal pri življenju po nekaj zaporednih operacijah, in ne vem, kako naj se vam zahvalim.« — Zamišljeno ga je pogledal in dejal, da ne ve, kdo bo njemu pomagal...

Travma je morala biti strašna, da je ni prenesel.

S KRPLJAMI DO PASU V SNEG

Pred mnogimi leti — pisalo se je 1968. leto — smo se v mraku zbrali v Vojah. Okoli trideset mož nas je bilo, krepkih in odločnih. Trije naši prijatelji alpinisti so potrebovali pomoč, trije najboljši slovenski alpinisti, ki so se v hudi zimi

Doktor Tomaž Ažman

lotili Čopovega stebra. Prespali smo na seniku, tri dni je že močno snežilo, na koncu Voj je bilo že okoli poldrugi meter snega.

Po alarmu svojcev je načelnik jeseniške postaje Gorske reševalne službe **Ludvik Zalokar** zbral reševalce iz Zgornjesavske doline in iz Bohinja ter odredil pripravno stanje tudi drugih slovenskih postaj. Pred to močno skupino so odšli na pot ljubljanski reševalci.

Tisto jutro, ko so se dvignili na pot reševalci v Vojah, za Ljubljancani ni bilo več sledi; snega je

višje), v nedeljo, ki se je začela z zelo lepim vremenom, pa so krenili proti vrhu in ga dosegli po smeri prvoprstopnikov, po Abruzzijski smeri, ne da bi med vzponom dihali dodatni kisik iz jeklenk. Za Vikija Grošlja je bil to že deseti osematisočak, na katerega je priplezal, za Stipeta Božića je bil to četrti osematisočak, za najmlajšega člana odprave, 24-letnega električarja Zvonka Požgaja, pa prvi.

Ta čas sta **Boris Sedej**, alpinist iz Idrije, in Boštjan Kekec iz Škofje Loke čakala v taboru 4, da bi naslednji ali naslednje dni plezala proti vrhu.

Ko je četverica sestopala z vrha, se je vreme nenadoma poslabšalo, tako da je ekipa z vrha sestopala v zelo dramatičnih razmerah. Vreme se je slabšalo iz ure v uro, Kekec pa je pri tem zbolel za višinsko boleznijo in njegovo zdravstveno stanje je bilo izredno hitro kritično.

Zaradi nemogočnih vremenskih razmer je bil umik z gore komajda mogoč. Kekec so kljub temu dva dni pozneje, v torek, 15. junija, odnesli proti taboru 3, vendar je škofjeloški alpinist med transportom umrl. Soplezalci so ga

pokopali na gori, vsi drugi člani odprave pa so se umaknili v bazni tabor na višini 5100 metrov. Kot je sporočil vodja odprave, je odprava končala delo, vendar do trenutka, ko zaključujemo redakcijo te številke Planinskega vestnika, še nismo dobili iz Pakistana sporočila, kdaj se bodo člani odprave vrnili domov. Boštjan Kekec je bil član Plezalnega kluba Škofja Loka, po poklicu pa vojaški inštruktor. Bil je poročen in ima dva otroka. Plezal je od leta 1976 in je v tem času opravil 900 plezalnih vzponov. Od leta 1979 je bil aktiven kot alpinistični inštruktor. Aktiven je bil v vseh oblikah alpinističnih dejavnosti, kot so odpravništvo, visoke alpske stene, športno plezanje in turno smučanje, nekaj uspehov pa je imel tudi v ekstremnem smučanju. Med najpomembnejšimi alpinističnimi vzponi, ki jih je opravil, so bili v Cordillieri Blanci in v severozahodni steni Šivlinga v Garvalski Himalaji.

Podrobnosti o tej uspešni, pa vendar tako tragični himalajski odpravi bomo lahko objavili, ko se bodo člani odprave vrnili v Ljubljano.

M. R.